

# WAT IS ONTWERPGERICHT ACTIEONDERZOEK (OAO)?

Ontwerpgericht actieonderzoek, kennisclip 1

Dr. Jeroen S. Rozendaal

Juni 2020



# INHOUD

- Waarom onderzoek door leraren?
- Wat verstaan we onder ‘onderzoekend vermogen’?
- Afbakening
- Ontwerpgericht actieonderzoek: een globaal overzicht
  - *Planfase*
  - *Uitvoeringsfase*
  - *Reflectie en benuttingsfase*
- Organiseren van participatie
- Samenwerken en feedback geven

# WAAROM ONDERZOEK DOOR LERAREN?

- **Een moderne onderwijsprofessional:**
  - blijft een leven lang leren en professionaliseert ook 'on-the-job'
  - kan een constructieve bijdrage leveren aan onderwijsontwikkeling in de eigen klas en in de school

# WAT VERSTAAN WE ONDER 'ONDERZOEKEND VERMOGEN' (ANDRIESEN, 2014)?

• Een onderzoekende houding hebben

• Onderzoek van anderen gebruiken

• Zelf onderzoek doen



## WAT VERSTAAN WE ONDER 'ONDERZOEKEND VERMOGEN' (ANDRIESEN, 2014)?

- Een nieuwsgierige, kritische en reflectieve houding t.o.v. de eigen lespraktijk

- Inzichten uit (vak)literatuur kunnen:

- gebruiken om staande praktijk beter te begrijpen
- vertalen naar oplossingen voor eigen praktijkvraagstukken

- De impact van je handelen kunnen monitoren en evalueren

- Bereik ik het beoogde?
- Waarom wel/niet?
- Hoe kan het anders/beter?



# AFBAKENING PRAKTIJKONDERZOEK BACHELOR NIVEAU 4

- **Passend bij het beroep:** pedagogisch en (vak)didactisch handelen

- Actieonderzoek (Ponte, 2012)

- **Passend bij de cirkel van invloed** (Covey, 2010): handelen in de klas

- **Opbrengsten betreffen:**

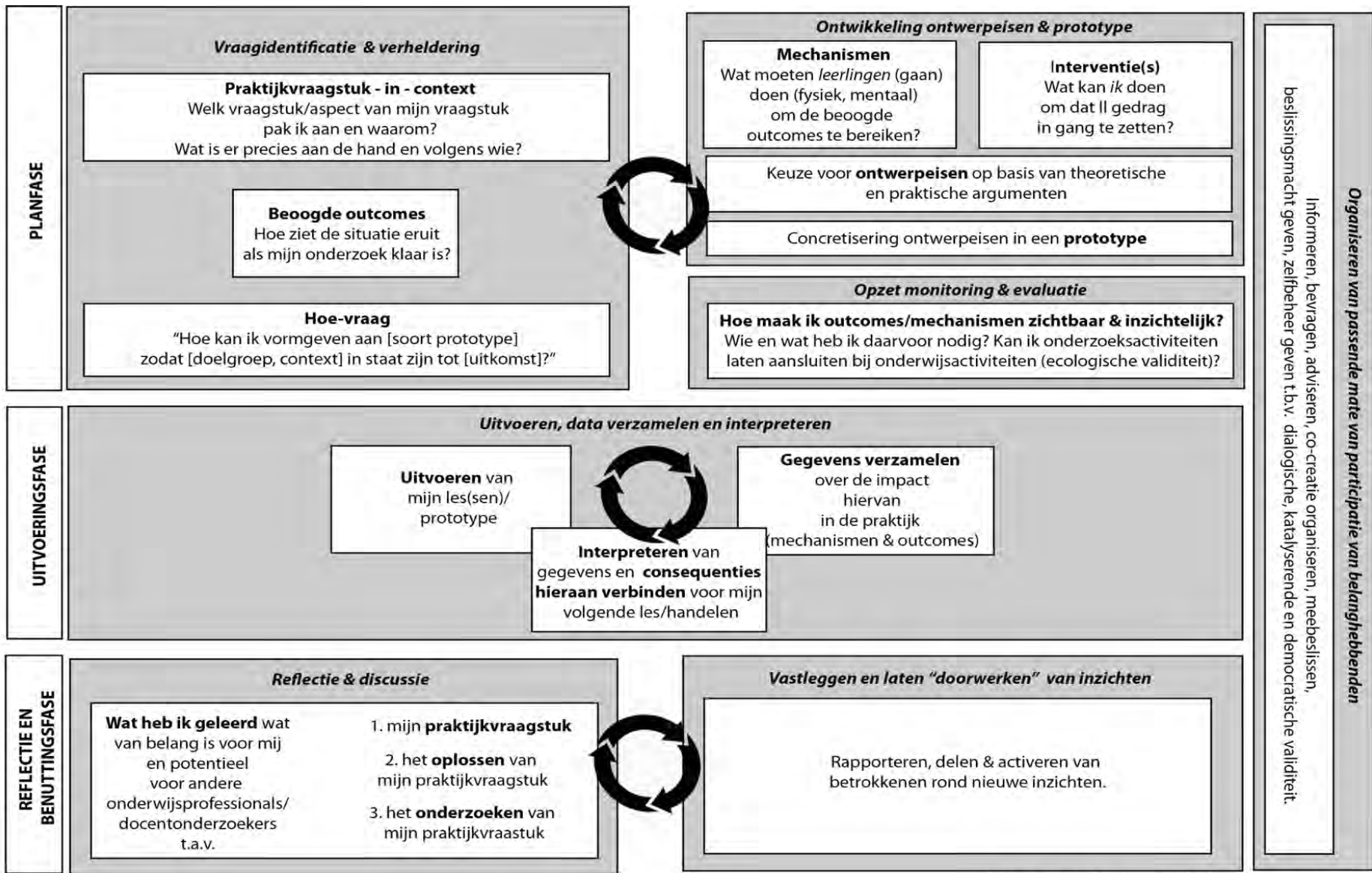
- Professioneel leren (Bolhuis, 2016)

- Beter onderwijs ('ontwerpgericht'; Van der Werff, Kampman, & Pont, 2020)

- Overdraagbare redeneringen en aanpakken naar

- Eigen vakgroep

- Andere docenten / docent-onderzoekers



(p) werkgroep afstuderen cluster talen, versie 06-5-2020

**Vraagidentificatie & verheldering****Praktijkvraagstuk - in - context**

Welk vraagstuk/aspect van mijn vraagstuk pak ik aan en waarom?  
Wat is er precies aan de hand en volgens wie?

**Beoogde outcomes**

Hoe ziet de situatie eruit als mijn onderzoek klaar is?

**Hoe-vraag**

"Hoe kan ik vormgeven aan [soort prototype] zodat [doelgroep, context] in staat zijn tot [uitkomst]?"

**Ontwikkeling ontwerpeisen & prototype****Mechanismen**

Wat moeten *leerlingen* (gaan) doen (fysiek, mentaal) om de beoogde outcomes te bereiken?

**Interventie(s)**

Wat kan *ik* doen om dat II gedrag in gang te zetten?

Keuze voor **ontwerpeisen** op basis van theoretische en praktische argumenten

Concretisering ontwerpeisen in een **prototype**

**Opzet monitoring & evaluatie****Hoe maak ik outcomes/mechanismen zichtbaar & inzichtelijk?**

Wie en wat heb ik daarvoor nodig? Kan ik onderzoeksactiviteiten laten aansluiten bij onderwijsactiviteiten (ecologische validiteit)?





### *Vraagidentificatie & verheldering*

#### **Praktijkvraagstuk - in - context**

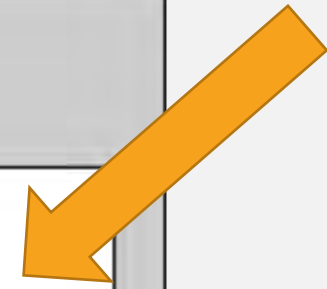
Welk vraagstuk/aspect van mijn vraagstuk pak ik aan en waarom?  
Wat is er precies aan de hand en volgens wie?

#### **Beoogde outcomes**

Hoe ziet de situatie eruit als mijn onderzoek klaar is?

#### **Hoe-vraag**

"Hoe kan ik vormgeven aan [soort prototype] zodat [doelgroep, context] in staat zijn tot [uitkomst]?"



## *Vraagidentificatie & verheldering*

### **Praktijkvraagstuk - in - context**

Welk vraagstuk/aspect van mijn vraagstuk  
pak ik aan en waarom?  
Wat is er precies aan de hand en volgens wie?

### **Beoogde outcomes**

Hoe ziet de situatie eruit  
als mijn onderzoek klaar is?

### **Hoe-vraag**

"Hoe kan ik vormgeven aan [soort prototype]  
zodat [doelgroep, context] in staat zijn tot [uitkomst]?"



### *Vraagidentificatie & verheldering*

#### **Praktijkvraagstuk - in - context**

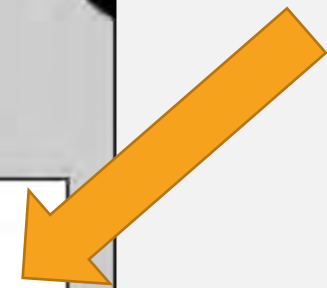
Welk vraagstuk/aspect van mijn vraagstuk  
pak ik aan en waarom?  
Wat is er precies aan de hand en volgens wie?

#### **Beoogde outcomes**

Hoe ziet de situatie eruit  
als mijn onderzoek klaar is?

#### **Hoe-vraag**

"Hoe kan ik vormgeven aan [soort prototype]  
zodat [doelgroep, context] in staat zijn tot [uitkomst]?"



PLANFASE

*Vraagidentificatie & verheldering*

**Praktijkvraagstuk - in - context**

Welk vraagstuk/aspect van mijn vraagstuk pak ik aan en waarom?  
Wat is er precies aan de hand en volgens wie?

**Beoogde outcomes**

Hoe ziet de situatie eruit als mijn onderzoek klaar is?

*Ontwikkeling ontwerpeisen & prototype*

**Mechanismen**

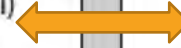
Wat moeten *leerlingen* (gaan) doen (fysiek, mentaal) om de beoogde outcomes te bereiken?

**Interventie(s)**

Wat kan *ik* doen om dat II gedrag in gang te zetten?

Keuze voor **ontwerpeisen** op basis van theoretische en praktische argumenten

Concretisering ontwerpeisen in een **prototype**



## Ontwikkeling ontwerpeisen & prototype

### **Mechanismen**

Wat moeten *leerlingen* (gaan) doen (fysiek, mentaal) om de beoogde outcomes te bereiken?

### **Interventie(s)**

Wat kan *ik* doen om dat II gedrag in gang te zetten?

## Ontwikkeling ontwerpeisen & prototype

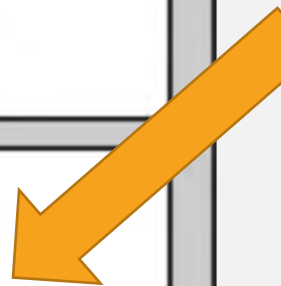
### Mechanismen

Wat moeten *leerlingen* (gaan) doen (fysiek, mentaal) om de beoogde outcomes te bereiken?

### Interventie(s)

Wat kan *ik* doen om dat II gedrag in gang te zetten?

Keuze voor **ontwerpeisen** op basis van theoretische en praktische argumenten





## Ontwikkeling ontwerpisen & prototype

### Mechanismen

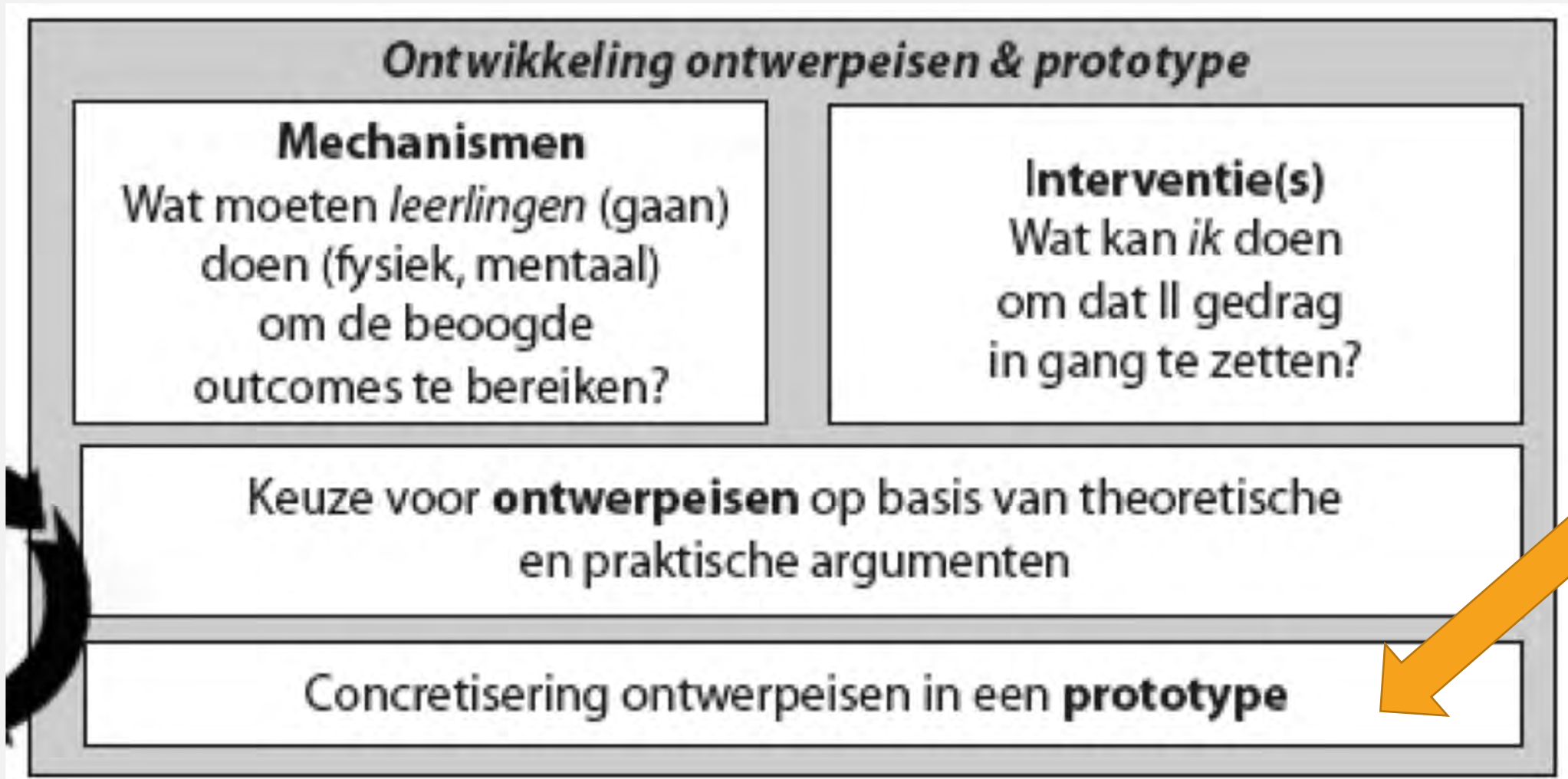
Wat moeten *leerlingen* (gaan) doen (fysiek, mentaal) om de beoogde outcomes te bereiken?

### Interventie(s)

Wat kan *ik* doen om dat II gedrag in gang te zetten?

Keuze voor **ontwerpisen** op basis van theoretische en praktische argumenten

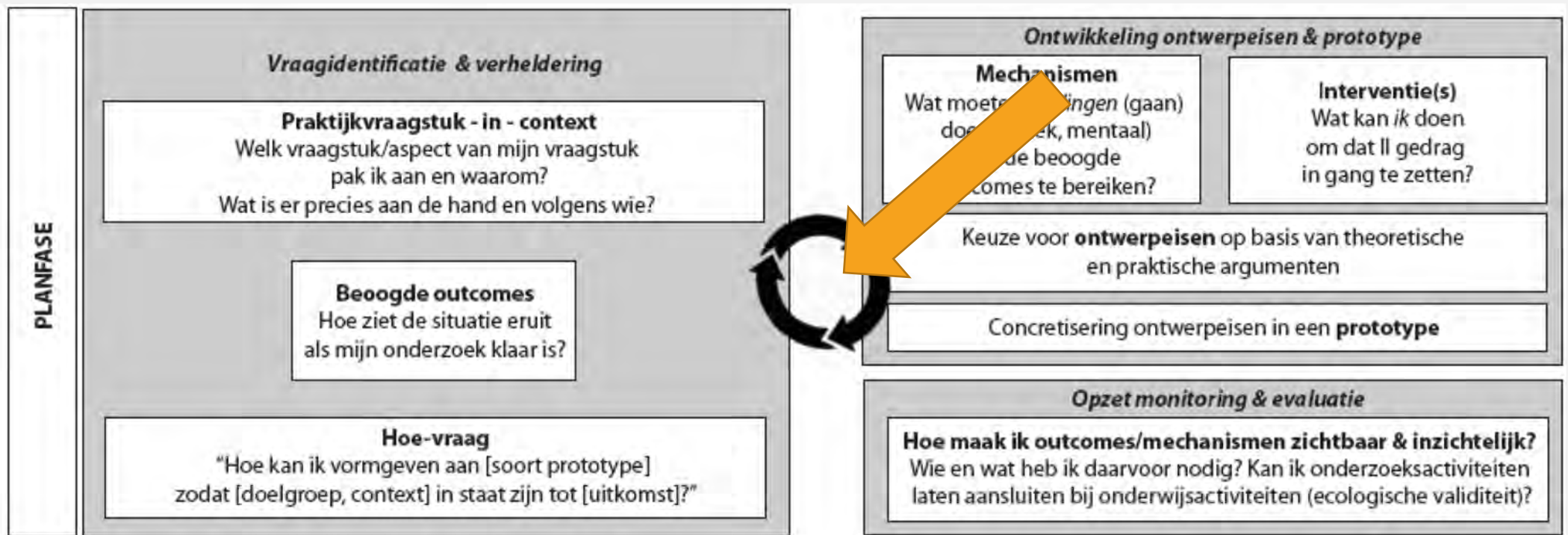
Concretisering ontwerpisen in een **prototype**

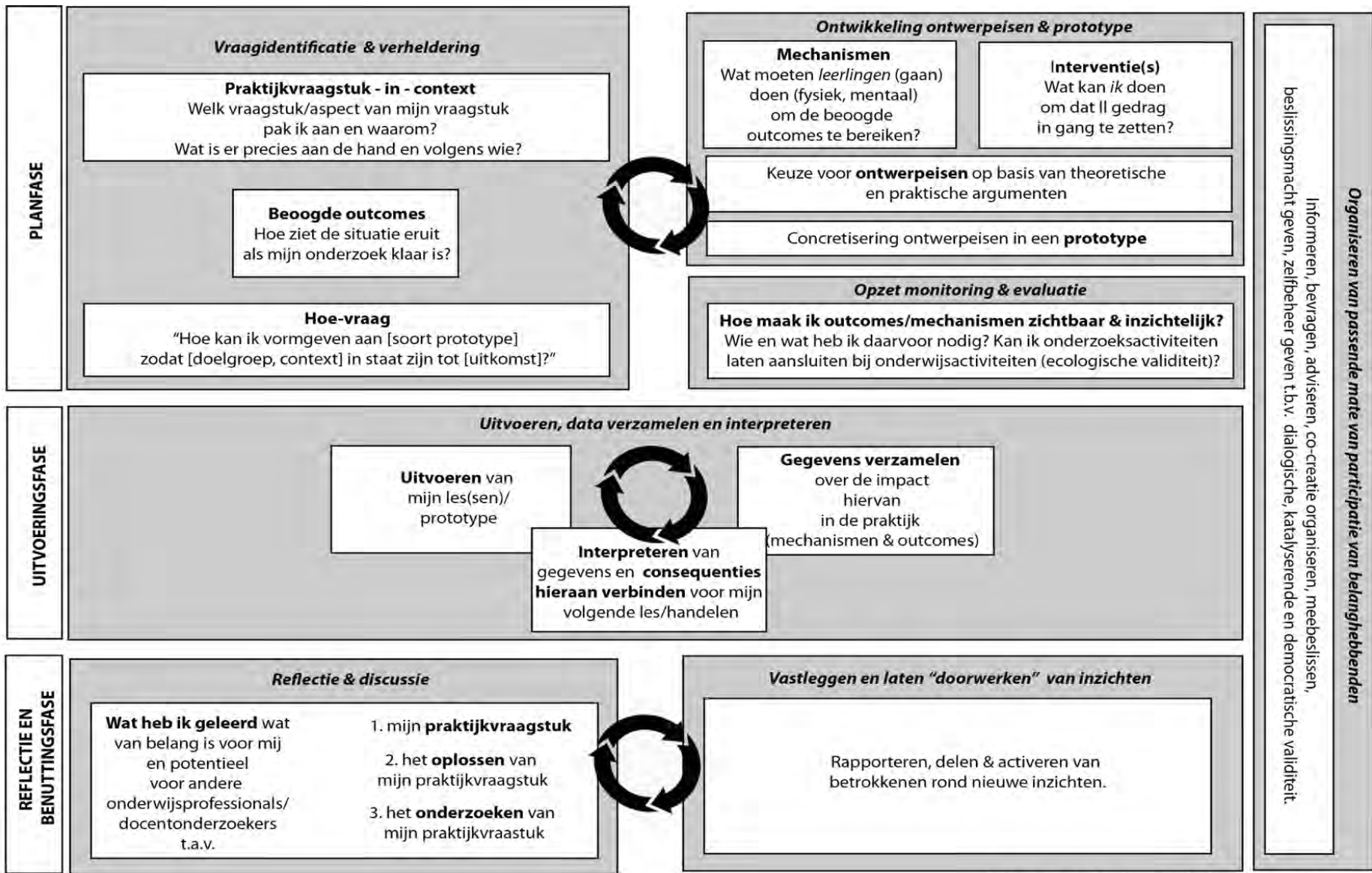


### *Opzet monitoring & evaluatie*

**Hoe maak ik outcomes/mechanismen zichtbaar & inzichtelijk?**

Wie en wat heb ik daarvoor nodig? Kan ik onderzoeksactiviteiten laten aansluiten bij onderwijsactiviteiten (ecologische validiteit)?





(p) werkgroep afstuderen cluster talen, versie 06-5-2020

**UITVOERINGSFASE**

*Uitvoeren, data verzamelen en interpreteren*

**Uitvoeren** van  
mijn les(sen)/  
prototype



**Gegevens verzamelen**  
over de impact  
hiervan  
in de praktijk  
(mechanismen & outcomes)

**Interpreteren** van  
gegevens en **consequenties**  
**hieraan verbinden** voor mijn  
volgende les/handelen





User experience

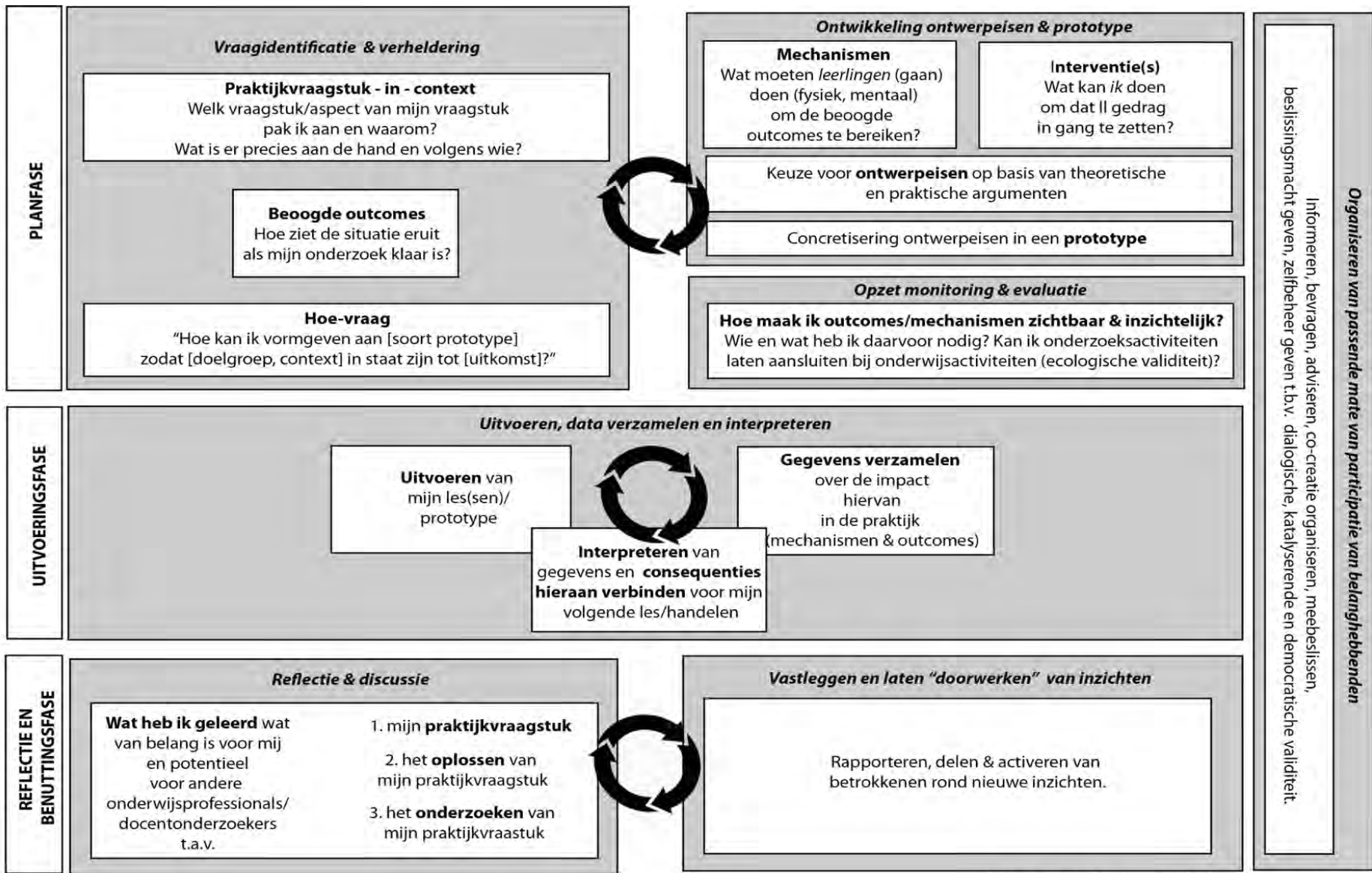
Design





# LOGBOEK

Datum	Omschrijving van je actie	Resultaat	Wat neem je hieruit mee? (Reflectie)	Wat is een goede/realistische volgende actie? (Planning)



(p) werkgroep afstuderen cluster talen, versie 06-5-2020

**REFLECTIE EN  
BENUTTINGSFASE**

*Reflectie & discussie*

**Wat heb ik geleerd** wat van belang is voor mij en potentieel voor andere onderwijsprofessionals/docentonderzoekers t.a.v.

1. mijn **praktijkvraagstuk**
2. het **oplossen** van mijn praktijkvraagstuk
3. het **onderzoeken** van mijn praktijkvraagstuk



*Vastleggen en laten "doorwerken" van inzichten*

Rapporteren, delen & activeren van betrokkenen rond nieuwe inzichten.

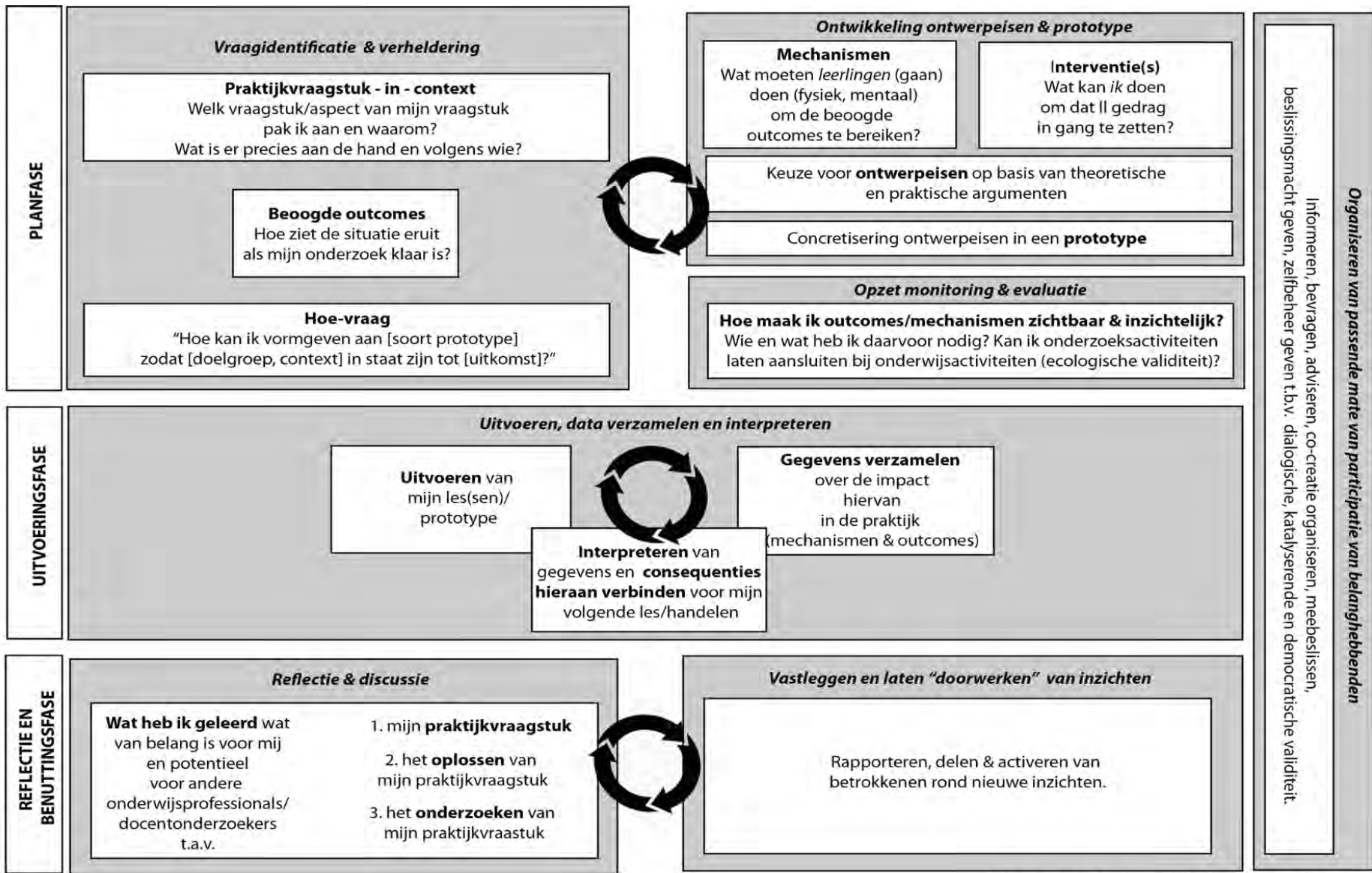
## *Reflectie & discussie*

**Wat heb ik geleerd** wat van belang is voor mij en potentieel voor andere onderwijsprofessionals/docentonderzoekers t.a.v.

1. mijn **praktijkvraagstuk**
2. het **oplossen** van mijn praktijkvraagstuk
3. het **onderzoeken** van mijn praktijkvraagstuk

*Vastleggen en laten "doorwerken" van inzichten*

Rapporteren, delen & activeren van  
betrokkenen rond nieuwe inzichten.



(p) werkgroep afstuderen cluster talen, versie 06-5-2020



***Organiseren van passende mate van participatie van belanghebbenden***

Informeren, bevragen, adviseren, co-creatie organiseren, meebeslissen,  
beslissingsmacht geven, zelfbeheer geven t.b.v. dialogische, katalyserende en democratische validiteit.

## FEEDBACK GEVEN

- **Soorten feedback (Hattie & Timperley, 2007):**  
feedup, feedback, feedforward
- **Onderwerk van feedback:**  
taakuitvoering, samenwerking, zelfregulatie, persoon.
- **Niveau's van feedback geven (Baeten, 2009):**  
compliment, leesbewijs, begripsvorming, aanvulling, verbetering, verrijking

# SAMENWERKEN

- **Samenwerken met belanghebbenden**

- Leerlingen
- Collega's/vakgroep
- ...

Draagt bij aan de validiteit van je onderzoek  
(Anderson & Herr, 1999)

- **'Critical friends'**

- Peers
- Onderzoeksbegeleider op de HR
- Werkplekbegeleider
- ...

'Sparren' (feedback geven/vragen) over:

- je praktijkvraagstuk
- je onderbouwing en ontwerp van je prototype
- je aanpak van monitoring en evaluatie
- de kwaliteit van je uitvoering in de praktijk
- de interpretatie en betekenis van de opbrengsten van je onderzoek



## CALL TO ACTION!

- Neem de handleiding goed door
- Ga de opgegeven literatuur lezen
- Begin met het zoeken en verhelderen van je vraagstuk in de praktijk

## REFERENTIES

Anderson, G.L., & Herr, K. (1999). The new paradigm wars: is there room for rigorous practitioner knowledge in schools and universities? *Educational Researcher*, 28(5), 12-21.

Andriessen, D. (2014). *Praktisch relevant en methodisch grondig. Openbare les*. Hogeschool Utrecht.

Baeten, J.J.M. (2009). *Virtual Action Learning. Een opleidingsconcept over Samenlerend Produceren met ICT*. Breda: Citowoz.

Bolhuis, S. (2016). Praktijkonderzoek als professionele leerstrategie in onderwijs en opleiding. In S. Bolhuis en Q. Kools (Eds.), *Praktijkonderzoek als professionele leerstrategie in onderwijs en opleiding* (pp.15-42). Tilburg: Fontys.

Covey, S. (2010). *De zeven eigenschappen van effectief leiderschap*. Amsterdam: Business Contact.

Ponte, P. (2012). *Onderwijs en onderzoek van eigen makelij. Onderzoek met en door leraren*. Den Haag: Boom Lemma.

Schilder, P., Munneke, L., & Andriessen, D. (2019). Maak afstudeerwerk relevant voor opleiding en praktijk. *Thema*, 2019(3), 64-69.

Van Swet, J., & Munneke, L. (2017). *Praktijkgericht onderzoeken in het onderwijs*. Amsterdam: Boom.

Van der Werff, A., Kampman, L., & Pont, H. (2020). *Basisboek ontwerponderzoek. Ontwerp je onderwijs in de praktijk*. Assen: Van Gorcum.

A collection of diverse hands of various skin tones giving thumbs up, symbolizing approval and gratitude. The hands are arranged in a cluster, with some pointing upwards and others slightly angled. The background is a soft, light grey gradient.

**BEDANKT VOOR JE AANDACHT**